

Затверджено на засіданні педагогічної ради
Дмитрівського навчально-виховний комплексу
«загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний
навчальний заклад» Новодмитрівської сільської ради
Золотоніського району Черкаської області

Протокол №1 від 22 серпня 2025 року

Модифікована навчальна програма

Українська мова

6 клас

(5 год/тиждень)

Розроблена за модельною навчальною програмою «Українська мова. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти. Авторів: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д., рекомендованої Міністерством освіти і науки України.
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

2025 – 2026 н. р.

ОСНОВНА ЧАСТИНА
6 клас
(175 год, 5 год. На тиждень)

Довготривала ціль:

- удосконалювати навички визначення частин мови, поглибити знання про лексичне значення слова.
- формувати вміння працювати з простими та складними реченнями та різними видами за стилістичними ознаками текстами.
- розвивати слухове сприймання, увагу, пам'ять, мовлення, збагачувати словниковий запас;
- формувати вміння написання переказу;
- формувати вміння створювати власні невеликі за обсягом письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів;
- розвивати усне й писемне мовлення, естетичні почуття, навички самостійної роботи;
- удосконалити практично визначення головних та другорядних членів речення;
- удосконалити вміння й навички учня щодо практичного використання отриманих знань;

Короткотривала ціль:

- закріпити знання щодо складання й розігрування діалогів;
- формувати загальнопізнавальні вміння знаходити слова різних частин мови із запропонованою орфограмою в текстах;
- розвивати навички колективної та самостійної роботи; здатність до логічного мислення, творчу уяву; мовленнєві навички;

Рекомендовані види робіт з української мови в 6 класі
Усього годин/ Годин РМ -- 175 / 34

Форми контролю	Кількість	
	I семестр	II семестр
Перевірка мовної теми	5	5
Переказ	1	1
Твір	-	1
Диктант	1	1
Аудіювання	1	1
Читання мовчки	-	1
Читання вголос	1	-
Усний переказ	1	-
Усний твір	-	1
Діалог	1	1

Зміст програмного матеріалу	Опис видів навчальної діяльності	Опис результатів навчання
-----------------------------	----------------------------------	---------------------------

ВСТУП

Краса та багатство української мови (2/1 год)

Українська мова – милозвучна, мелодійна, співуча, дзвінка, барвиста. Багатство української мови: словниковий склад, фразеологізми, крилаті вислови, синоніми, різноманітні суфікси й префікси, граматичні форми, синтаксичні синоніми (стислий огляд).	Міркування та відповіді на запитання за змістом висловлень відомих людей про значення мови в житті людини й суспільства. Розповідь за запропонованою опорною схемою чи таблицею про багатство української мови. Колективне «наповнення» запропонованого малюнка поетичними, мелодійними словами. Виконання проекту (публічний виступ про красу й багатство української мови з використанням самостійно підготовлених постерів, малюнків, слайдів тощо).	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); намагається уважно слухати монологічні / діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів. розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення. володіє загальними уявленнями про мовлення. вчиться використовувати монолог, діалог під час спілкування з товаришами та дорослими. намагається використовувати засвоєні терміни під час відповідей на уроці.. намагається дотримуватись норм етикету під час онлайн-спілкування взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку
Уроки розвитку мовлення Мовлення та спілкування (повторення і поглиблення вивченого; практично): - види мовленнєвої діяльності; - загальне уявлення про ситуацію спілкування та її складники (адресат мовлення, адресант мовлення, тема й основна думка висловлення, мета й місце спілкування). Типи мовлення (повторення вивченого) Складання та розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації	Аналізування ситуації спілкування, визначення її складників. Читання, аудіювання текстів, що належать до різних типів мовлення. Аналізування прочитаного, відповіді на запитання за змістом прочитаного. Сприймання під час читання авторської оцінки інформації, прямо вираженої в тексті. Складання висловлення за коміксом (малюнком) з урахуванням ситуації спілкування.	Уважно слухає монологічні / діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів; за допомогою асистента вчителя створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах.

спілкування, зокрема: - етикетного характеру (вітання, знайомство, пропозиція допомоги) з використанням формул мовленнєвого етикету; - щодо безпеки спілкування телефоном та в соціальних мережах; - телефонних розмов, що передбачають уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам; - за коміксом чи малюнком.		
---	--	--

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО
Синтаксис і пунктуація. Орфографія (12/2 год)

Словосполучення і речення. Види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням. Головні і другорядні члени речення. Звертання, вставні слова (сполучення слів), однорідні члени речення. Складне речення. Пряма мова. Діалог. Основні орфограми та пунктограми (за вибором учителя).	Визначення головного і залежного слова у словосполученні, членів речення, однорідних членів речення, звертань, вставних слів (сполучень слів), простого і складного речення. Виписування словосполучень. Добирання синонімічних словосполучень. Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування правильно речень із вивченими пунктограмами. Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з орфограмами. Виправлення орфографічних і пунктуаційних помилок. Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням речень, різних за метою висловлювання та емоційним забарвленням.	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); намагається відповідати на запитання за змістом почутого повідомлення; за допомогою вчителя, наданим зразком створює невеликі за обсягом письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів; за допомогою вчителя, наданим складає та оформлює власне висловлення невелике за обсягом; вчиться розрізняти мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, словосполучення, слова); за навідними питаннями визначає головне та залежне слово у словосполученні; за зразком складає діалог (3-5 реплік); за навідними питаннями, зразком знаходить в реченні головні члени речення.
--	--	--

Уроки розвитку мовлення Стилї мовлення (повторення вивченого). Поняття про офіційно-діловий стиль; ділові папери. Складання оголошення для розміщення на вебсайті (на шкільній дошці оголошень) про очікувану подію (екскурсію, поїздку до музею, відвідання театру та ін.).	Складання речень зі звертаннями, вставними словами (сполученнями слів), однорідними членами речення, складних речень, речень із прямою мовою. Складання простих речень указаної тематики з використанням поданих словосполучень. Поширення простих речень однорідними членами. Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. Добирання заголовка до тексту. Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. Складання листа (наприклад, до осені, музики, міста) з використанням риторичних звертань та однорідних членів речення (письмово). Складання письмово діалогу-розпитування про заплановану подію (наприклад, канікули). Виразне читання вголос та обговорення текстів (уривків) різних стилів.	Вчиться розрізняти тексти різних стилів і типів; за допомогою асистента вчителя визначає актуальність і несуперечливість тексту (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб.
--	---	--

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Групи слів за походженням та вживанням.

Написання слів іншомовного походження. Фразеологізми (20/6 год.)

Групи слів за походженням: власне українські слова та слова іншомовного походження (запозичені). Словник іншомовних слів. Лексична помилка (тавтологія, калькування, росіянізми, вживання слів у невласливих значеннях тощо) (практично). Написання слів іншомовного походження: букви и, і; правопис м'якого знака й апострофа; подвоєння букв. Активна і пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. Групи слів за вживанням: загальноновживані та стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні	Добирання українських відповідників до слів іншомовного походження. Добирання відповідників до діалектних слів. Розпізнавання в тексті чи реченні (виписування з них) власне українських слів, архаїзмів та історизмів, діалектних слів, професійних слів і термінів. Обґрунтування вживання в певних стилях застарілих і діалектних слів, стилістично забарвлених слів. Розподіляння слів на лексичні групи та за орфограмами. Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Читання вголос слів іншомовного походження (із вивченими в цьому розділі орфограмами) з дотриманням орфоепічних норм. Укладання словника (назв старовинних речей, діалектних слів, популярних у шкільному житті	. <i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання; за допомогою асистента, за пропонуванням зразком відокремлює в реченні власне українські слова та слова іншомовного походження; переказує за навідними питаннями текст ; намагається записувати власні міркування або інформацію з інших джерел за умови невеликого обсягу;
---	--	---

слова й терміни, просторічні слова. Пароніми (практично). Фразеологія Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Фразеологізми в ролі членів речення. Фразеологічний словник. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.	неологізмів та ін.). Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням слів. Лінгвістичне мінідослідження (уживання слів у різних стилях, особливості діалектних слів тощо). Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів). Укладання словника фразеологізмів на позначення певних якостей, ознак чи явищ (або фразеологізмів, що містять певні слова). Лінгвістичний експеримент (заміна фразеологізмів словами). Добирання фразеологізмів (прислів'їв, приказок) певної тематики. Добирання фразеологічних синонімів й антонімів. Зіставлення фразеологізмів з ілюстраціями. З'ясування походження фразеологізмів. Визначення синтаксичної ролі фразеологізмів. Увідповіднення слів і фразеологізмів; частин прислів'їв. Робота зі словниками та іншими джерелами інформації. Обмін враженнями щодо здобутої в них інформації. Лінгвістичні ігри, вікторини.	за допомогою асистента, за зразком створює письмові тексти невеликого обсягу визначених типів, стилів і жанрів; за допомогою асистента складає та оформлює власне висловлення невеликого обсягу; вчиться розрізняти мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, слово); намагається впізнавати фразеологізми в реченні; вчиться зіставляти фразеологізми з ілюстрацією; за допомогою вчителя складає речення із запропонованим фразеологізмом; за зразком та за допомогою вчителя описує ситуації, у якій може бути доречним певний крилатий вислів.
Уроки розвитку мовлення Текст, його основні ознаки, особливості будови тексту, використання мовних засобів зв'язку речень у тексті (повторення вивченого). Складний план прослуханого або прочитаного тексту. Будова елементарного роздуму. 1. Усний докладний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами роздуму. Редагування переказу. 2. Написання твору-роздуму про вчинки людей на основі власних спостережень і вражень у художньому стилі з використанням фразеологізмів (орієнтовні теми: «Чому треба берегти	Аудіювання та читання текстів різних стилів, які містять застарілі, діалектні, професійні, стилістично забарвлені слова чи фразеологізми. Порівнювання текстів щодо наявності в них слів іншомовного походження, застарілих, професійних слів, термінів, стилістично забарвлених слів, фразеологізмів. Складання речень і висловлень зі словами певної лексичної групи та фразеологізмами (з обґрунтуванням свого вибору) . Редагування речень і текстів, у яких допущено лексичні помилки (з коментуванням) . Створення висловлення з використанням професійних слів, неологізмів (наприклад, про професію батьків чи інших рідних; про свою майбутню професію (мрія); про тих, хто будує кораблі чи вирощує пшеницю). Складання усного висловлення, пов'язаного з	Вчиться розрізняти тексти різних стилів і типів; переказувати зміст тексту в різний спосіб відповідно до завдання; за допомогою асистента вчителя створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; намагається складати та оформлювати власне висловлення згідно з ustalеними лексичними, стилістичними нормами; за допомогою асистента вчителя знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень.

природу», «Який вчинок можна вважати героїчним»). Редагування твору-роздуму. 3. Аналіз письмового твору-роздуму.	конкретною життєвою ситуацією, з використанням слів певної лексичної групи (наприклад, театральної лексики іншомовного походження).. Зіставлення наведеної в тексті інформації (наприклад, риси вдачі людини) з прислів'ями та приказками. Описування ситуації, у якій може бути доречним певний крилатий.	
---	--	--

СЛОВОТВІР. ОРФОГРАФІЯ (17/2 год)

Змінювання і творення слів. Похідні і непохідні слова. Твірне слово. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний (відкидання від твірного слова префіксів, суфіксів), складання основ (або слів), аббревіація (аббревіатури), перехід слів з однієї частини мови в іншу. Словотвірний ланцюжок. Словотвірний розбір слова. Зміни приголосних під час утворення слів: - прикметників та іменників за допомогою суфіксів -ськ-, -ств-; - іменників за допомогою суфікса -ин- від прикметників на -ський, -цький. Складні слова. Сполучні голосні [о], [е] в складних словах. Складноскорочені слова як різновид складних. Правопис складних слів разом і з дефісом. Написання слів з пів.	Розбір слова за будовою. Визначення способу творення слова. Складання словотвірних ланцюжків. Словотвірний розбір слова. Розпізнавання, виписування, групування похідних і непохідних слів, форм слів, слів за способами творення, особливостями написання (разом чи з дефісом). Лінгвістичне мінідослідження (особливості похідних слів, різноманітність способів словотворення, зміни приголосних під час творення слів тощо). Утворення слів вивченими способами, зокрема складних слів за допомогою сполучного голосного й без нього. Утворення суфіксальним способом назв осіб за професією чи видом діяльності. Утворення прикметників від назв населених пунктів, річок, озер за допомогою суфікса -ськ- (дрогобицький, паризький та ін.). Утворення назв галузей господарства чи ремесел за допомогою суфікса -ств- (бджільництво, садівництво та ін.). Пояснення утворення і написання назв пам'яток архітектури чи природи (наприклад: Збаразький замок, Урицькі скелі). Заміна в реченнях назв (сполучень слів) аббревіатурами. Визначення в словах змін приголосних. Визначення в словах орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами.	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); ознайомлений зі значущими частинами слова; за допомогою асистента, візуальними підказками виконує частковий розбір слова за будовою; ознайомлений зі способами словотворення; частково виконує словотвірний розбір слова за зразком; намагається регулювати власні емоції під час презентації повідомлення; за зразком записує власні міркування або інформацію з інших джерел за умови невеликого обсягу ; вчиться добирати кілька прикладів складних слів; ознайомлений з основними способами словотворення; ознайомлений з правописом складних слів, слів з <i>пів</i> .
--	--	---

	Складання словникових диктантів для взаємоперевірки. Розгадування і складання ребусів, основою яких є малюнок – корінь слова. Читання текстів зі складними словами та словами, у яких відбулася зміна звуків під час словотворення. Складання речень з однозвучними словами різних частин мови (наприклад: черговий (ім.) і черговий (прикм.)). Виписування складних слів з тексту та переказування тексту за цими словами. Написання мінітвору за початковим реченням «Люди різних професій не можуть обійтися одне без одного».	
--	--	--

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Частини мови (оглядово).

Іменник як частина мови. Рід, число, відмінки та відміни іменників (11/5 год.)

Самостійні та службові частини мови, вигук (оглядово). Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники конкретні й абстрактні, загальні і власні, назви істот і неістот (повторення і поглиблення). Збірні іменники. Велика буква та лапки у власних назвах. Рід іменників (повторення). Іменники спільного роду. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Число іменників (повторення). Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників (повторення). Поділ іменників на відміни та групи.	Розпізнавання, виписування та групування іменників за певними ознаками (конкретних, абстрактних, збірних тощо). Визначення роду, числа, відмінка, відміни, групи іменників. Визначення в реченні синтаксичної ролі іменника. Розбір іменника як частини мови. Лінгвістичне мінідослідження (наприклад, «Іменник означає не тільки предмет»). Створення «хмари слів» до певної групи іменників чи підтеми. Доповнення речень іменниками в правильній граматичній формі. Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням іменників. Робота зі словником. Ігри зі словами (вікторини, конкурси).	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); вчиться розмежовувати за зразком та конкретними ознаками самостійні та службові частини мови; має уявлення про іменник як частину мови; за допомогою візуальної підтримки знаходить іменник у реченні; намагається самостійно скласти речення з поданими іменниками; намагається самостійно або в парі скласти усне повідомлення, пов'язане з певною життєвою ситуацією, з використанням певних морфологічних засобів; має уявлення про поділ іменників на відміни та групи; визначає за зразком число іменників.
---	--	---

Уроки розвитку мовлення Будова опису приміщення. Письмовий вибіркового переказ художнього тексту, що містить опис приміщення. Редагування тексту переказу.	Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту. Читання тексту з власними назвами. Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки. Складання речень з опорними словами та певного змісту. Складання і розігрування діалогів з незмінюваними іменниками: «Виклик таксі» (таксі, метро, ательє, траса) , «У зоопарку» (поні, какаду, гризлі); «У магазині» (броколі, ескімо, авокадо). Складання плейлиста чи добірки пісень, у текстах яких є власні назви (незмінювані іменники, іменники у кличному відмінку тощо). Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами.	Намагається переказувати зміст почутого повідомлення; вчиться добирати доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах, намагається скласти діалог відповідно до ситуації (за потреби користується зразком, пам'яткою); за допомогою складає переказ художнього тексту, що містить опис приміщення; за зразком та з підтримкою асистента складає опис приміщення; наводить за зразком приклади іменників істот та неістот, власних та загальних назв, іменників, які відносяться до чоловічого, жіночого та середнього родів.
--	---	--

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ
Відмінювання та правопис іменників (18/4 год.)

Відмінювання іменників I відміни. Відмінювання іменників II відміни. Букви -а (-я), -у (-ю) в закінченнях родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни. Відмінювання іменників III відміни. Відмінювання іменників IV відміни. Особливості написання іменників у кличному відмінку (узагальнення; практично). Відмінювання іменників, що мають форму тільки множини. Написання та відмінювання імен по батькові, прізвищ. Букви е, и, і в суфіксах: -ив(о), -ев(о); -ечок, -ечк-, -ичок, -ичк-; -інн(я), -енн(я), -инн(я), -ен(я). Написання не з іменниками. Правопис складних іменників (повторення і поглиблення).	Розпізнавання, виписування та групування іменників за певними ознаками. Визначення відмінка, відміни, групи іменників. Розбір іменника як частини мови. Розбір іменників за будовою. Утворення граматичних форм іменників. Утворення складних іменників. Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Добирання прикладів іменників з тією самою орфограмою. Складання словникових диктантів для взаємоперевірки. Лінгвістичне мінідослідження. Створення «хмари слів» до певної групи іменників чи підтеми. Доповнення речень іменниками в правильній граматичній формі. Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням іменників. Робота зі словником.	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); має уявлення про відмінювання іменників; вчиться розпізнавати іменник серед інших частин мови; за допомогою асистента та використанням пам'ятки відмінює іменники за відмінками.
Уроки розвитку мовлення Усний твір-опис приміщення на основі особистих вражень або за картиною в художньому стилі.	Аналізування, оцінювання тексту. Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки. Складання речень з опорними словами та певного змісту. Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням певних морфологічних засобів та обґрунтуванням свого вибору). Створення та розв'язування кроссенсів (за вивченим матеріалом). Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. Виконання проєкту (наприклад, мініжурнал «Іменник»). Колективне вдосконалення написаного, виправлення помилок.	Вчиться висловлювати власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо; за зразком та підтримкою асистента складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами; за зразком та підтримкою асистента складає усний твір-опис приміщення на основі особистих вражень або за картиною в художньому стилі.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Ступені порівняння якісних прикметників (загальне значення, творення). Повні й короткі форми прикметників. Відмінювання прикметників. Прикметники твердої і м'якої груп. Творення прикметників; перехід прикметників в іменники (практично). Особливості творення присвійних прикметників. Букви е, о, и, і в прикметникових суфіксах -ев- (-єв-), -ов-, -ичн-, -ічн- (-ічн-). Написання прикметників із суфіксами: -еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -ськ-, -зьк-, -цьк-. Написання не з прикметниками. Написання н і nn у прикметниках. Написання складних прикметників разом і з дефісом. Написання прізвищ прикметникової форми.	Розпізнавання, виписування та групування прикметників за певними ознаками. Обґрунтування належності прикметників до груп за значенням. Визначення в реченні синтаксичної ролі прикметника. Розбір прикметника як частини мови. Розбір прикметників за будовою. Визначення способу творення прикметників. Складання словникових диктантів з правопису прикметників. Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Лінгвістичне мінідослідження. Створення синонімічних рядів прикметників. Творення прикметників різними способами, зокрема творення присвійних і складних прикметників. Творення ступенів порівняння прикметників. Створення «хмари слівприкметників» на означення якогось іменника (пори року, куточка природи). Створення постерів, слайдів, відеороликів («Прикметникові наголоси», «н і nn у прикметниках»). Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням прикметників. Доповнення речень прикметниками в правильній граматичній формі. Робота зі словником. Ігри зі словами (вікторини, конкурси).	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); за допомогою асистента та навідних питань знаходить прикметники в реченні, тексті, медіатексті; намагається скласти речення та діалоги з прикметниками (усно); вчиться уживати прикметники у власному мовленні; намагається давати логічні, повні відповіді на запитання учителя, асистента вчителя; ознайомлений з написанням прізвищ прикметникової форми; за допомогою асистента та використанням пам'ятки виконує розбір прикметника як частини мови; ознайомлений з правилами написання прикметників.
--	---	--

Уроки розвитку мовлення Особливості будови опису природи. Сполучення в одному тексті різних типів мовлення (розповіді й опису). 1. Докладний усний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами опису природи. 2. Докладний письмовий переказ тексту, що містить опис природи. Редагування тексту переказу.	Аналізування, інтерпретація тексту. Складання речень із прикметниками за картиною. Редагування речень, у яких допущено граматичні та лексичні помилки (з коментуванням і без). Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням певних морфологічних засобів та обґрунтуванням свого вибору). Поширення речень прикметниками-епітетами. Написання творів-описів з використанням	За допомогою асистента та використанням пам'ятки намагається створювати письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; скласти та оформлює власне висловлення згідно з усталеними орфографічними, граматичними нормами.
--	--	---

3. Аналіз письмового переказу. 4. Написання твору-опису природи в художньому стилі на основі особистих вражень або за картиною на матеріалі відомих полотен українських пейзажистів. Редагування твору-опису.	прикметників-епітетів (з обґрунтуванням свого вибору). Виконання проєкту (наприклад, створення мультимедійної презентації «Як розпоряджатися власними грошима» з використанням прикметників різних ступенів порівняння, складних і присвійних прикметників).	
---	--	--

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Числівник(17/3 год.)

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні і порядкові. Числівники прості, складні та складені. Розряди кількісних числівників: на означення цілих чисел, дробові, збірні. Неозначені числівники. Відмінювання числівників на означення цілих чисел. Відмінювання дробових числівників. Відмінювання збірних числівників. Відмінювання порядкових числівників. Написання разом порядкових числівників із - сотий, -тисячний, -мільйонний, -мільярдний. М'який знак на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Узгодження кількісних числівників з іменниками. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.	Розпізнавання, виписування та групування числівників за певними ознаками. Обґрунтування належності числівників до груп за значенням та будовою. Визначення в реченні синтаксичної ролі числівника. Розбір числівника як частини мови. Відмінювання числівників (утворення відмінкових форм). Записування цифр у реченнях і текстах словами (числівниками). Вибір відмінкової форми числівника в реченні. Вибір форми іменника у сполученні із числівником. Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Лінгвістичне мінідослідження. виправлення помилок у написанні числівників (з коментуванням). Доповнення речень числівниками та іменниками в правильній граматичній формі. Добирання прислів'їв, приказок, фразеологізмів із числівниками. Створення постерів, слайдів, відеороликів («Відмінювання числівників», «Позначення часу», «Числівник + іменник»). Ігри зі словами, вікторини, конкурси.	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); за допомогою асистента та навідних питань знаходить числівник в реченні, тексті, медіатексті; намагається скласти речення та діалоги з числівниками (усно); вчиться уживати числівники у власному мовленні; з допомогою асистента та використанням пам'ятки виконує розбір числівника як частини мови; ознайомлений з правилами написання числівників; за підтримкою асистента та зразком намагається відмінювати числівники; за зразком розподіляє, групує числівники за конкретними ознаками; самостійно вчиться знаходити числівники в тексті; намагається скласти речення з поданими числівниками.
--	--	---

Уроки розвитку мовлення Аудіювання повідомлення, яке містить багато числівників, у тому числі розпізнавання в ньому фактів і суджень.	Виразне читання вголос науково-популярного тексту та розкладу дзвінків (руху транспорту), у яких вжито числівники; обґрунтування ролі числівників у цих текстах. Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. Складання речень із числівниками (зокрема речень із використанням фразеологізмів, до складу яких входять числівники). Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки (з коментуванням і без). Створення інформаційного допису типу оголошення про певну подію з використанням числівників на позначення дат і часу для розміщення в соцмережі. Редагування допису. Розповідь «Мій родовід» із використанням дат народження членів родини .	За допомогою асистента створює інформаційний допис типу оголошення про певну подію з використанням числівників на позначення дат і часу для розміщення в соцмережі, вчиться толерантно обстоювати власну позицію, звертає увагу на спільні й різні думки учасників дискусії.

МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Займенник(19/2 год.)

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, питальні, відносні, заперечні, означальні й неозначені. Особливості визначення розряду займенників його, її, їх (практично). Відмінювання займенників усіх розрядів. Приставний н у формах особових і вказівних займенників. Типові помилки у вживанні займенників. Уживання займенника ви у ввічливому значенні для звертання до однієї особи. Написання разом і з дефісом неозначених займенників.	Розпізнавання, виписування та групування займенників за певними ознаками. Визначення в реченні синтаксичної ролі займенника. Розбір займенника як Відмінювання займенників. Вибір форми займенника в реченні. Лінгвістичне мінідослідження (наприклад, «Чому Я – займенник?»). Перебудова речень (заміна питальних займенників відносними). Утворення заперечних і неозначених займенників. Добирання фразеологізмів (прислів'їв, приказок) із займенниками. Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слова, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням займенників. Ігри зі словами, вікторини, конкурси.	<i>Учень:</i> з допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); вчиться добирати потрібні займенники, дотримується основних мовних норм; за допомогою карток-підказок намагається перефразовувати речення із займенниками; вчиться складати речення , використовуючи займенники; за зразком та за підтримкою асистента намагається виконувати розбір займенника як частини мови; вчиться вживати займенники у власному мовленні;
---	---	--

Правопис заперечних займенників. Наголошування займенників мій, твій, свій, той, цей, весь у непрямих відмінках (практично). Використання займенників для зв'язку речень у тексті (практично).		з підтримкою асистента та за конкретними ознаками групує займенники; за поданими елементами (малюнки) складає простий план почутого; за допомогою навідних питань відтворює усно зміст почутого повідомлення.
Уроки розвитку мовлення 1. Написання твору розповідного характеру з елементами роздуму в художньому стилі з використанням займенників, що належать до різних розрядів. Редагування твору. 2. Аналіз письмового твору. 3. Написання есе світоглядного змісту (орієнтовні теми: «Право на повагу до гідності», «У чому полягає гідність людини», «Чому не можна принижувати людську гідність»). Редагування есе.	Складання запитань та відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. Складання речень із визначеними займенниками та певного змісту. Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні займенників (з коментуванням). Складання усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. Складання письмових мінівисловлень (реплік), які містять відмову від пропозиції, що загрожує життю або здоров'ю людини, з використанням заперечних займенників. Складання діалогів - розпитувань у сімейному колі на побутові теми з використанням питальних і відносних займенників (наприклад: «Як минув день», «Як провести вихідний»). Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами.	За допомогою асистента вчителя записує власні міркування або інформацію з інших джерел; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; за поданими елементами (малюнки) та з підтримкою асистента вчителя складає діалогів-розпитувань у сімейному колі на побутові теми з використанням питальних і відносних займенників; за допомогою асистента вчителя, зразками намагається логічно структурувати власне усне та письмове повідомлення; за підтримки асистента вчителя намагається дотримуватися академічної доброчесності при створенні власних повідомлень.

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 6 КЛАСІ (8/1 год.)

Лексикологія. Фразеологія. Словотвір та орфографія. Морфологія та орфографія.	Розпізнавання, виписування слів указаної лексичної групи, частини мови, граматичної форми, утворених певним способом тощо. Тлумачення лексичного значення вжитих у реченнях (текстах) слів і фразеологізмів. Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів). Виділення у слові значущих частин. Визначення способу творення слова. Утворення слів вивченими способами. Визначення в словах змін приголосних. Відмінювання слів вивчених частин мови. Утворення граматичних форм слів вивчених частин мови. Доповнення речень словами в	<i>Учень:</i> за допомогою асистента вчителя організовує свою діяльність(ставить цілі, планує, здійснює рефлексію); намагається задіювати лексичне багатство мови для ефективної комунікації; ставить запитання, щоб уточнити розуміння почутого повідомлення, знаходить у тексті відому і нову інформацію вчиться піддавати сумніву інформацію з тексту на підставі розрізнення фактів і суджень про факти;
--	--	--

	правильній граматичній формі. Визначення в реченні синтаксичної ролі слів певної частини мови. Визначення в слові орфограм, обґрунтування написання слів, записування правильно слів з вивченими орфограмами. Аналіз та оцінювання прочитаного чи прослуханого тексту. Складання речень і висловлень зі словами певної лексичної групи та фразеологізмами (з обґрунтуванням свого вибору). Редагування речень, у яких допущено лексичні чи граматичні помилки (з коментуванням). Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. Складання текстів указаної тематики та з використанням визначених слів.	за допомогою навідних питань формулює тему тексту; намагається записувати власні міркування або інформацію з інших джерел; вчиться створювати за зразком письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід за умови невеликого обсягу; намагається добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного усного висловлення намагається відокремлювати та розрізняти мовні одиниці різних рівнів (текст, речення, слово, форми слова) вчиться знаходить у тексті за навідними питаннями пропоновану частину мови; реагує на почуте, уточнюючи важливі для розуміння деталі; пам'ятає, що українська мова - державна мова України; відповідає на запитання за змістом прочитаного та прослуханого; використовує українську мову як засіб формування світогляду; прагне під контролем активно послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.
--	---	---